

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน 3.51 ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับของการประเมินโครงการ 3 ระยะ ได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินก่อนเริ่มดำเนินโครงการ มีผลการประเมินด้านบริบท (Context) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.53-4.60$ $\sigma=0.52-0.58$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 6 วัตถุประสงค์โครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และข้อที่ 9 เป้าหมายของโครงการมีความเป็นไปได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 3 วัตถุประสงค์โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน และข้อ 5 วัตถุประสงค์โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด และผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=3.98-4.42$ $\sigma=0.36-0.61$) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อ 7 หลักสูตรที่ใช้ในการอบรมมีมาตรฐานตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 4 งบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลเพื่อดำเนินโครงการเพียงพอ โดยมีรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน 3.51 จำนวน 9 ข้อและไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 3 ข้อ

1.2 ผลการประเมินขณะดำเนินโครงการ มีผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.40-4.65$ $\sigma=0.47-0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 15 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะตามมาตรฐานของหลักสูตรส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 12 มีการประชุมครู บุคลากร และวิทยากรในการดำเนินโครงการ โดยทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน 3.51

1.3 ผลการประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ มีผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.40-4.80$ $\sigma=0.33-0.63$) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 29 ผู้เรียนนำความรู้ไปสร้างรายได้ หรือเข้าสู่อาชีพนวดไทย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 35 สถานศึกษามีผลงานที่ได้รับการยกย่องจากชุมชนและภาคีเครือข่าย โดยทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน 3.51

1.4 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อโครงการ

1.4.1 ด้านบริบท (Context)

1) วัตถุประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

2) หลักสูตรมีคุณภาพตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

3) สถานที่ดำเนินการจัดโครงการมีความเหมาะสม เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข

4) ภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนด้านอาคารสถานที่และอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี

1.4.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

1) วิทยากรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการถ่ายทอดและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

2) ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มมากขึ้นในการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหลักสูตรตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข

3) ภาคีเครือข่ายและชุมชนให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการ

4) สถานที่ในการดำเนินโครงการและฝึกปฏิบัติมีความเหมาะสม

1.4.3 ด้านกระบวนการ (Process)

1) โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้

2) กระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสมดีมาก

3) ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะการนวดโดยออกหน่วยลงพื้นที่ให้บริการกับประชาชนในชุมชน

4) วิทยากรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

5) การฝึกปฏิบัติในการนวด (เก็บเคส) โดยการออกหน่วยให้บริการกับประชาชนเป็นกระบวนการที่ดีมาก ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านการให้บริการ และเกิดทักษะความชำนาญในการนวดมากขึ้น

6) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนผล (AAR) ก่อนและหลังจากการดำเนินโครงการ

1.4.4 ด้านผลผลิต (Product)

- 1) ส่งเสริมให้เกิดการเข้าสู่อาชีพผู้ให้บริการนวดที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- 2) ผู้ผ่านหลักสูตรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข
- 3) โครงการมีความเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์
- 4) เกิดประโยชน์กับประชาชนและชุมชน
- 5) สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ในการสร้างอาชีพที่มั่นคง
- 6) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จัดการศึกษาต่อเนื่องได้อย่างมีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถสร้างอาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

2. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

2.1 ผู้เรียน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ทำให้ผู้เรียนได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 2 ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับการดำเนินงานโครงการ โดยทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมิน 3.51

2.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ มีดังนี้ คือ เป็นโครงการที่ดีมาก ควรจัดให้มีการดำเนินการในรุ่นต่อไป เป็นโครงการที่สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน เป็นโครงการที่สามารถต่อยอดอาชีพการนวดไทย และสามารถดูแลสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัวได้ และผู้เรียนได้รับความรู้ เทคนิคและมีทักษะในการนวดไทยเพื่อสุขภาพ อีกทั้งได้สืบสานภูมิปัญญาด้านการนวดไทยเพื่อสุขภาพและสมุนไพรพื้นบ้าน เป็นโครงการที่สามารถเป็นแบบอย่างและ

สร้างแรงบันดาลใจในการเข้าสู่อาชีพนวดไทยเพื่อสุขภาพอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นโครงการที่มีการดำเนินงานโครงการอย่างเป็นระบบ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ตลอดจนมีการบริหารจัดการโครงการที่ดีมาก ตลอดจนมีพิธีมอบใบประกาศสำหรับผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรของโครงการ ทำให้เกิดความประทับใจและมีคุณค่า

ผลการประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ในทุกด้านผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ดังนั้น จึงควรดำเนินโครงการนี้ต่อไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร และวิทยากรซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ควรนำผลการประเมินครั้งนี้ไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และทุกด้านสูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ 3.51 โดยในด้านผลผลิต (Product) มีผลการประเมินสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบริบท (Context) ด้านกระบวนการ (Process) และด้าน (Input) ของโครงการตามลำดับ ซึ่งสามารถอภิปรายผลในการดำเนินงานแต่ละด้าน ดังนี้

ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ ได้ดำเนินการประเมินบริบทของโครงการ (Context) โดยประเมินความสอดคล้องของโครงการ ความต้องการ ความชัดเจน ตลอดจนความคาดหวังของโครงการ ซึ่งมีผลการประเมินด้านบริบท อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยทุกรายการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด 3.51 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วัตถุประสงค์โครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และเป้าหมายของโครงการมีความเป็นไปได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าก่อนดำเนินโครงการ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้สำรวจความต้องการด้านอาชีพของประชาชนทั้ง 14 ตำบลในพื้นที่อำเภอตอยสะเก็ด พร้อมทั้งวิเคราะห์ศักยภาพ บริบทพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิต และนำผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนในอำเภอตอยสะเก็ด มากำหนดหลักสูตรอาชีพที่จะเปิดสอน พบว่า ในพื้นที่อำเภอตอยสะเก็ดมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น โป่งน้ำร้อน น้ำตกห้วยหม้อ น้ำตก

ป่าสัก เชื้อนแม่กวางอุดมธารา น้ำตกห้วยผาติน สวนรุกขชาติดงเย็น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สวนพฤกษศาสตร์ทวีชล และอุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้ เป็นต้น และจากการสำรวจความต้องการด้านอาชีพของประชาชนในอำเภอดอยสะเก็ดในพื้นที่ตำบลป่าเมี่ยง และพื้นที่ตำบลแม่ฮ้อยเงินมีกลุ่มผู้ให้บริการนวดที่ป้อนน้ำร้อน และกลุ่มผู้ให้บริการนวดแผนไทยที่วัดแม่ฮ้อยเงิน ซึ่งกลุ่มผู้ให้บริการนวดดังกล่าวยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการนวดที่ถูกต้องตามกฎหมาย และมีความต้องการศึกษาด้านอาชีพการนวดไทย เพื่อให้สามารถสร้างรายได้และนำไปประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการนวดไทยเพื่อสุขภาพในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้จึงทำให้โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับพิสนุ พงศ์ศรี (2551, หน้า 9) ที่กล่าวว่า การประเมินก่อนดำเนินโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาสารสนเทศในการตัดสินใจวางแผนเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสมเพียงพอ อันจะเอื้อต่อความสำเร็จของโครงการและสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ 2562 (2562, หน้า 18) ที่กล่าวถึง การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน ความต้องการและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยจัดให้มีหนึ่งอาชีพเด่นต่อหนึ่งศูนย์ฝึกอาชีพ จึงน่าจะเชื่อได้ว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของบริบทอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้ ได้ดำเนินการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เกี่ยวกับความเหมาะสมในด้านครูและบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านหลักสูตร สื่อ และเทคโนโลยี และด้านอาคารสถานที่ ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีรายการประเมินอยู่ในระดับน้อยที่สุด มาก และมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด 3.51 จำนวน 8 ข้อ และไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 3.51 จำนวน 3 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักสูตรที่ใช้ในการอบรมมีมาตรฐานตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าก่อนดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ผู้ประเมินได้นำผลวิเคราะห์ศักยภาพ บริบทพื้นที่ ผลวิเคราะห์ข้อมูลวิถีการดำเนินชีวิต และผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนในอำเภอดอยสะเก็ด และผลการสำรวจ/สังเคราะห์ความต้องการด้านอาชีพของประชาชนทั้ง 14 ตำบลในอำเภอดอยสะเก็ด ได้ข้อสรุปว่าประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความต้องการศึกษาอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง จึงได้นำข้อสรุปดังกล่าวมาประชุมวางแผนร่วมกับครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพิจารณาเลือกหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนมาใช้ในการจัด

การศึกษาอาชีพมาจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อจัดทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนหลักสูตรการนวดไทย เพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยดำเนินการประสานขออนุญาตใช้หลักสูตรและรับรองหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้เมื่อผู้เข้ารับ การอบรมผ่านการอบรมในหลักสูตรที่ผ่านการรับรองดังกล่าวนี้จะได้ลงทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถาน ประกอบการเพื่อสุขภาพในเว็บไซต์ www.spa.hss.moph.go.th ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขด้วย ดังนั้นเมื่อหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงของศูนย์ฝึกอาชีพ ชุมชนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขแล้ว ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่จึงได้นำหลักสูตรการนวดไทยเพื่อ สุขภาพ 150 ชั่วโมงมาใช้ในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในกลุ่มอาชีพเฉพาะทางหรือ การบริการที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน ความต้องการและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ โดย หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนถือว่าเป็นหนึ่งอาชีพเด่นในศูนย์ ฝึกอาชีพชุมชนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่เพื่อฝึกอบรมอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพให้กับกลุ่มเป้าหมายได้มีอาชีพและรายได้จากการ ประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการนวดในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ตามที่ได้ฝึกอบรมจาก โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรองหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ของศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งได้ดำเนินการจัดการเรียน การสอนตามมาตรฐานของหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงของกรมสนับสนุนบริการ สุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขระหว่างดำเนินโครงการ ครู บุคลากร และวิทยากรได้ดำเนินโครงการ สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (2555, หน้า 14) ในการจัดกระบวนการ เรียนรู้ โดยดำเนินการจัดการสอน และฝึกอบรมอาชีพตามมาตรฐานของหลักสูตรการนวดไทยเพื่อ สุขภาพ 150 ชั่วโมงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัด เชียงใหม่ที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข มีการ ประเมินผลก่อน/หลังการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติตามโครงสร้างหลักสูตร และวัดประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลเพื่อดำเนินโครงการเพียงพอ ซึ่งไม่ผ่านการประเมินที่กำหนด 3.51 สอดคล้องกับ แนวทางการเบิกค่าใช้จ่าย (แนวทางการดำเนินงาน การจัดการศึกษาต่อเนื่อง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561, 2561 หน้า 30) ได้กำหนดการเบิกจ่าย ดังนี้

ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละ ไม่เกิน 200 บาท และค่าวัสดุฝึกวิชาชีพ ผู้เรียนตั้งแต่ 11 คนขึ้นไป หลักสูตร 31 ชั่วโมงขึ้นไปจ่ายเป็นค่าวัสดุไม่เกิน 5,000 บาท นั้น ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการตาม มาตรฐานหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข จึง ทำให้ผลการประเมินความเหมาะสมของด้านปัจจัยนำเข้า (Input) อยู่ในระดับมาก

ส่วนการประเมินขณะดำเนินโครงการ ได้ดำเนินการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ในด้าน การบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมี ผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยทุกรายการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด 3.51 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะตามมาตรฐานของหลักสูตรการนวดไทย เพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ก่อนดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา และวิทยากรได้ประชุมจัดทำแผนปฏิบัติงานโครงการ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม มีการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมการอบรม มีการคัดเลือก กลุ่มเป้าหมาย จัดทำหลักสูตรวางแผนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อย สะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ นั้น บุคลากรที่ได้รับมอบหมายได้ประสานเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ คือ ท่านพระครูหิริญฺสุภธาดา เจ้าอาวาสวัดแม่ฮ้อยเงิน และได้รับความอนุเคราะห์ให้ใช้อาคารเรียน เพื่อใช้ เป็นห้องเรียน และห้องฝึกปฏิบัติการนวด รวมทั้งมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เช่น เครื่อง โพรเจกเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้ห้องเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ของกรมสนับสนุน บริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ระหว่างดำเนินโครงการ ครู บุคลากร และวิทยากรได้ดำเนิน โครงการ สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (2555, หน้า 14) ในการจัด กระบวนการเรียนรู้ โดยดำเนินการจัดการสอน และฝึกอบรมอาชีพตามมาตรฐานของ หลักสูตรการนวด ไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข มี การประเมินผลก่อน/หลังการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติตามโครงสร้างหลักสูตร และวัดประเมินผล การเรียนรู้ตามหลักสูตร นอกจากนี้ผู้บริหาร ได้นิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การฝึก ปฏิบัติตามหลักสูตร และได้ร่วมทบทวน สะท้อนผลหลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ (AAR) ร่วมกับครู วิทยากรและผู้เรียน ภายหลังจากดำเนินโครงการ และได้ดำเนินโครงการในการจัดการเรียนการสอน ตามมาตรฐานของหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ภายหลังจากดำเนินโครงการ บุคลากรที่ได้รับมอบหมายดำเนินการรายงานผล

ผู้ผ่านการเรียนรู้ และฝึกอบรมจนจบหลักสูตร ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และติดตามผลความก้าวหน้าในอาชีพของผู้จบหลักสูตร ดังนั้นจึงน่าเชื่อได้ว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

สำหรับการประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ ได้ดำเนินการประเมินด้านผลผลิต (Product) ซึ่งเป็นการประเมินผลสำเร็จของโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยทุกรายการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด 3.51 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนนำความรู้ไปสร้างรายได้ หรือเข้าสู่อาชีพการนวดไทยได้ ทั้งนี้ เนื่องจากโครงการนี้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน และชุมชน ตลอดจนเป็นโครงการที่เป็นจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง และครอบครัว สามารถนำความรู้และทักษะการนวดไปประกอบอาชีพผู้ให้บริการนวดตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อสร้างอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (2555, หน้า 14) ตามกระบวนการตั้งแต่การสำรวจและศึกษาชุมชน คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการอบรม ตามคุณสมบัติของหลักสูตร คือ 1) เป็นผู้ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี 2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับ และ 3) เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายและจิตใจไม่เป็นอุปสรรคต่อการอบรมและการปฏิบัติงาน อีกทั้งผู้เรียนบางคนเป็นเจ้าของร้านให้บริการนวดซึ่งต้องการต่อยอดและพัฒนาอาชีพนวดไทย บางคนเป็นผู้ว่างงานต้องการมีอาชีพมีรายได้ และมีความต้องการศึกษาอาชีพการนวดไทยเพื่อสุขภาพ จึงมีความตั้งใจในการศึกษาอบรม ส่งผลให้มีความรู้ ทักษะ เทคนิคในการนวดไทย นำความรู้ไปสร้างรายได้ และเข้าสู่อาชีพการนวดไทยได้ นับเป็นความสำเร็จของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จึงน่าเชื่อได้ว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของผลผลิตของโครงการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ประเมินมีข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการประเมินไปใช้และสำหรับการประเมินครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาในการดำเนินโครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนในรุ่นที่ 2 และรุ่นต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการโดยตรง เพื่อให้การดำเนินงานโครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพหรือการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายและชุมชนในการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนร่วมกันวางแผนโครงการ ดำเนินงานตามโครงการและติดตามประเมินผล การจัดทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนหรือการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP MODEL ของ Sutflebeam เพื่อใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนในการหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งในการประเมินนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเพื่อแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสม เป็นการประเมินในภาพรวมของโครงการ ตั้งแต่ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product)

1.5 ควรมีการนิเทศ ติดตามผล การดำเนินงานโครงการแต่ละโครงการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการรายงานผลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ แก่ผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความกระตือรือร้นในการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง

1.6 การประเมินด้านบริบท (Context) ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการให้ชัดเจน เพื่อให้ทราบข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับสภาพปัญหาของชุมชน ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับความต้องการของสถานศึกษาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับความต้องการของชุมชนและความเป็นไปได้ของการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการซึ่งมีประโยชน์ในตัดสินใจว่าโครงการมีความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงาน กศน.หรือไม่ เป็นต้น

1.7 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรตรวจสอบและเตรียมความพร้อมในด้านของปัจจัยนำเข้าให้เหมาะสม และเพียงพอต่อการบริหารงานโครงการอาทิ จัดให้มีสื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน วัสดุฝึกสำหรับจัดการเรียนการสอนและฝึกปฏิบัติอย่างเพียงพอ มีสถานที่สำหรับฝึกปฏิบัติหรือศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน รวมถึงผู้รับผิดชอบโครงการต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ทักษะและองค์ความรู้ในเรื่องนั้นๆ ตลอดจนควรกำหนดปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้ครอบคลุมเพื่อจะได้ทำให้ทราบข้อมูลที่สำคัญ ในการตัดสินใจว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนั้นเหมาะสมหรือไม่ หากมีความต้องการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ควรวางแผนในเรื่องงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินงานด้วย เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง

1.8 การประเมินด้านกระบวนการ (Process) ในการดำเนินโครงการควรกำหนดวันดำเนินการพัฒนาในวันปกติ หลีกเลี่ยงวันหยุดราชการเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติภารกิจส่วนตัวเน้นการฝึกปฏิบัติ และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงรวมถึงดำเนินการปรับปรุงวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ และปรับหลักสูตรให้มีความทันสมัย สามารถสร้างงานสร้างรายได้อย่างแท้จริง

1.9 การประเมินด้านผลผลิต (Product) ในการดำเนินโครงการ ผู้รับผิดชอบควรมุ่งเน้นในการติดตามผู้จบหลักสูตร และติดตามความก้าวหน้าในอาชีพของผู้จบหลักสูตร ตลอดจนสร้างเครือข่ายต่อกันไว้เพื่อการพัฒนาทักษะในอาชีพ ติดต่อกัน และประสานงานในอนาคต

1.10 ผลการประเมินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีผลการประเมินในด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) และได้แบ่งการประเมิน ออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนดำเนิน 2) ระยะระหว่างดำเนินโครงการและ 3) ระยะสิ้นสุดโครงการโดยผลการประเมินทุกตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ดังนั้นการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังมีการบริหารจัดการโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการบริหารโครงการ และตัดสินใจในการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ในรุ่นที่ 2 ต่อไป

1.11 ในการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ได้ประสานขอใช้อาคารเรียนที่วัดแม่ฮ้อยเงิน ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

เนื่องจากมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ดังนั้นจึงได้ใช้สถานที่ดังกล่าวในการดำเนินโครงการ ส่งผลให้วัดแม่ฮ้อยเงินเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการนวดไทยเพื่อสุขภาพ มีประชาชนสนใจมาศึกษาดูงาน อีกทั้งชาวบ้านหมู่ 2 บริเวณวัดแม่ฮ้อยเงินก็ให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ และสามารถนำไปประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการนวด โดยให้บริการที่บ้านของลูกค้า เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริม อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย สมุนไพรไทยอีกด้วย จากเหตุผลดังกล่าว จึงควรขยายผลการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ไปยังพื้นที่อื่น เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้คนในชุมชนอื่นต่อไป

1.12 การดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีกิจกรรมฝึกปฏิบัติการนวดไทย ซึ่งได้เปิดให้บริการแก่ประชาชนมาใช้บริการนวดไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ โดยใช้สถานที่วัดแม่ฮ้อยเงิน ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีประชาชนให้ความสนใจเข้ามาใช้บริการจำนวนมาก ส่งผลให้ประชาชนได้รู้จักวัดแม่ฮ้อยเงินมากขึ้น และเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่อีกด้วย ดังนั้นในการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนหากสถานที่ในการดำเนินงานไม่พร้อม ควรใช้สถานที่ในชุมชนที่มีความพร้อมและมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะทำให้ การเนินโครงการประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

1.13 การดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ส่งผลให้ผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมมีอาชีพเป็นผู้ให้บริการนวด สร้างรายได้จากการเข้าสู่อาชีพการนวดไทย ได้พัฒนาต่อยอดอาชีพนวดไทยเพื่อสุขภาพ ได้เป็นเจ้าของกิจการสถานประกอบการนวดที่ถูกกฎหมาย (โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะแกตจังหวัดเชียงใหม่บันทึกข้อมูลผู้ผ่านการอบรมในเว็ปไซต์ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข หลังผ่านการอบรมหลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอต๋อยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่การดำเนินโครงการดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างเสริมสุขภาพ และดำรงตนอย่างมีความสุขอย่างแท้จริง จึงขอเสนอแนะให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้นำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพ

ชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ไปขยายผลในพื้นที่ เพื่อให้เกิดผลดังที่ได้กล่าวมา

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ให้ประสบความสำเร็จ เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้ประสบความสำเร็จ

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ในรุ่นนี้ กับรุ่นต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการในการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีประสิทธิภาพ

2.4 ควรมีการศึกษาลัทธิ (Outcome) หรือผลกระทบ (Impact) ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการนวดไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อผู้ร่วมโครงการและชุมชนในลักษณะของการติดตามผล (Follow-up or Tracer Study) เพื่อดูผลสรุปรวมและผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการที่แท้จริง ทั้งนี้ เพื่อการกำหนดแนวทางการขยายผลของโครงการในพื้นที่อื่นต่อไป